

TIONDEBODEN I INGATORP

ett hörn av Ingatorps kyrkogård, ett stenkast från den statliga kyrkan, står en oansenlig timrad bod. Denna bod är en av Sveriges äldsta bevarade träbyggnader! Utifrån borrhov har en analys av årsringarna visat att timret till boden fälldes någon gång mellan 1219 och 1239. Bara Granhults timmerkyrka (norr om Lenhovda) från omkring 1217 är äldre.

Boden är rest av furutimmer som huggits för att få skarpa kanter och släta ytor. Tittar man på stockarnas yta i släpljus ser man den huggteknik som kännetecknar den tidiga medeltiden i Norden, så kallad "sprättäljning". I hörnen är stockarna knutade ihop. Byggnaden har en nästan kyrkartad resning och täcks av ett brant sadeltak. Ytterväggarna är klädda med rödslammade furuspån av hög ålder, de äldsta har daterats till 1500-talet och de yngsta bör vara från tidigt 1800-tal. Från början var även taket täckt med spån, men på 1800-talet lades dagens handslagna tegel. I ena gaveln sitter en medeltida plankdörr med smide. Förutom en lucka över dörren saknas andra öppningar.

Invändigt är timmerväggarna nakna, men bär spår efter att någon gång ha varit vitkalkade. De kluvna och bilade golvplanken liksom takstolarna antas vara ursprungliga. På väggarna finns också flera inristade streck och romerska siffror samt spår efter en inredning med sädesbingar. Sädeskorn har också hittats i springor. Detta visar på att det rör sig om en tiondebod som sedan kommit att fungera som materialbod för kyrkan.

Redan på 1200-talet var det varje sockens skyldighet att uppföra en så kallad tiondebod. Denna skulle användas till att förvara prästens naturalön, tiondet, det vill säga en tiondel av sockenböndernas årliga produktion. Förutom att räcka prästens uppehälle så skulle det även räcka till kyrkans underhåll och fattigvården. Dessutom skulle biskopen ha en del. Endast ett fåtal medeltida tiondebodar finns bevarade i landet.

Den medeltida porten med smidda detaljer. Foto Jönköpings läns museum.

SMULTRONSTÄLLE 6

HITTA HIT

Boden ligger i det sydvästra hörnet av Ingatorps kyrkogård i Ingatorp strax norr om Rv 40, mellan Eksjö och Mariannelund.

Koordinater:

N 6388513 / E 524355
(SWEREF 99 TM). N 57°
38' 17,79", E 15° 24' 28,52"
(WGS84)

Boden uppfördes för prästens tionde någon gång mellan 1219 och 1239. Den är idag landets näst äldsta daterade träbyggnad. Foto Jönköpings läns museum.

JÖNKÖPINGS LÄNS
MUSEUM

036-30 18 00 • www.jkpglm.se

SMULTRONSTÄLLEN

Ute i landskapet finns massor att upptäcka! Länsmuseet presenterar här smakprov på sevärdheter i Jönköpings län med utgångspunkt i kulturmiljöer och kulturarv.

Här finns välkända kulturminnesmärken såsom Habo kyrka och domarringarna i Smålandsstenar, men också mer okända pärlor såsom flottningsslämningarna i Valån och Stengårdshults kyrka. I länet finner vi många spår efter forna tiders människor och verksamheter, allt ifrån slott- och herresäten till övergivna vägbanor och odlingsrösen i skogsmark.

Vår tanke med Smultronställen är att det ska locka till utflykter i kulturlandskapet – där finns vår historia, som tar sig olika uttryck i den fysiska miljön. Det är ett arv värt att uppleva och värna. Under rubriken Smultronställen kommer vi allteftersom fylla på med ännu fler sevärdheter, både för länsbor och långväga besökare. Ju fler som upptäcker dessa pärlor, desto större möjlighet att de bevaras för framtiden.

FAKTA

I Jönköpings län finns över 40 000 registrerade fornlämningar, 87 riksintressanta kulturmiljöer, närmare 130 byggnadsminnen, ungefär 150 kyrkor, 100-talet hembygdsgrändar med samlad äldre bebyggelse, ett stort antal industrihistoriska miljöer samt två kulturreservat. Därtill finns också ett stort antal kulturmiljöer med bevarandevärd bebyggelse. En del av dessa kan man få information om via länsstyrelsens och kommunernas hemsidor. Man kan även hitta beskrivningar via de olika hembygdsföreningarnas respektive sidor.

BRA ATT VETA

Tillgängligheten till de olika smultronställen varierar. En del är välskyltade, enkelt tillgängliga och uppfyller krav på parkeringsplatser etc. Andra kräver mer av besökaren, kanske behöver man gå en längre sträcka för att nå sitt mål, ibland är det snårig skog och väl framme möts man kanske av en trasig skylt (om det ens funnits någon). Platserna bär dock alltid på en spännande och intressant historia.

Notera också att många av de kulturhistoriska byggnaderna är privatägda och endast tillgängliga för exteriör beskådan. Respektera privat tomtmark. Många kyrkor är öppna sommartid. Under andra tider på året brukar man kunna kontakta kyrkvaktmästaren som öppnar upp.

